

Podcast: kuuntele ja keskustele rahasta

Osallistujamäärä: 1+

Kesto: 45–90 min (podcast-jakson kesto 30–45 min + tehtävät 45 min)

Materiaalit: Kuulokkeet, älypuhelin tai tietokone

Kuuntelutehtäviä voi käyttää rahaan liittyviin tunteisiin ja teemoihin tutustumisena. Kuuntelutehtävän voi tehdä ryhmässä tai yksilötehtävänä tai kotitehtävänä. Jokaiseen podcast-jaksoon on laadittu kysymykset, joiden avulla kuulemaansa voi reflektoida. Kysymyksiä voi käyttää myös keskustelun pohjana tai kirjoitustehtävän apuna. Podcast-jaksot ovat 30-45 minuutin pituisia. Keskustelijoina on nuoria somevaikuttajia, toimittajia ja tavallisia tallaajia, jotka pohtivat omaa rahankäyttöään ja siinä onnistumista tai epäonnistuisia.

1. MolyBros: Raha ja tunteet: Miltä tuntuu puhua rahasta? (30:53)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib1>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspo1>

Vieraina Ibrahim "Iba" Manza ja Abdirahman Keinaan eli MolyBros. Vastuullisuus, huuma, pelko? Raha on haastava ja henkilökohtainen puheenaihe, joka herättää monenlaisia tunteita. Millaisia tunteita sinulla liittyy ostamiseen, palkkoihin ja rahasta puhumiseen? Miksi outfitin hinta kiinnostaa?

Onko röyhkeää puhua palkoista, vai olisiko parempi, että rahapuhe olisi avoimempaa? Jaksossa vieraat puhuvat mm. Siitä, kenen kanssa puhuvat rahasta ja miksi rahaan liittyviä tunteita on ylipäättään tärkeää tunnistaa.

Juontajat: Ronja Roms ja Anna-Liisa Parkkinen

Kysymykset

1. Millaisia tunteita raha herättää sinussa?
2. Mitä ostit viimeksi ja minkä tunteen se sinussa herätti?
3. Mitä rahaan liittyviä tunteita tunnistat Keinaanin ja Iban puheesta?
4. Mitä mieltä olet Keinaanin ja Iban työstä? Mitä hyviä puolia siinä on? Mitä haasteellisia puolia siinä on?
5. Miksi sinun mielestäsi rahaan liittyviä tunteita kannattaa tunnistaa?
6. Mieti milloin olet viimeksi tuntenut seuraavia tunteita rahaan liittyen: pelästynyt, huumaantunut, vastuullinen?
7. Millainen on mielestäsi Iban ja Keinaanin rahasuhte? Miten arvelet, että se on kehittynyt?

Tunteiden sanoittamisen tueksi Opetushallituksen tunnesanalista:

<https://tinyurl.com/OPHtunnesanat>

2. Intohimosta ammatiksi: Miten Ibanista ja Keinaanista tuli MolyBros (40:55)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib2>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspot2>

Vieraina Ibrahim "Iba" Manza ja Abdirahman Keinaan eli MolyBros. Voiko harrastus kehittyä yritystoiminnaksi? Miten YouTube-videoista voi saada rahaa? Iba ja Keinaan tekevät videoita aina mahdollisimman laadukkaasti ja hyvällä fiiliksellä. Tässä jaksossa he paljastavat, mikä on ollut YouTube-uran tähän asti jännittävin tilanne ja miten siitä selvittiin.

Melkein mitä vaan voi opetella itse, mutta missä kohtaa kannattaa pyytää apua? Kysymällä pääsee pitkälle ja verkostot ovat kultaakin kalliimpia. Iba ja Keinaan kertovat omat rahavinkkinsä ja millaisia rahataitoja he itse haluavat seuraavaksi oppia.

Juontajat: Ronja Roms ja Linda Lopperi

Kysymykset

1. Miten Iban ja Keinaanin bisnes lähti liikkeelle?
2. Ketkä auttoivat heitä onnistumaan matkan varrella?
3. Millaisista ominaisuuksista on hyötyä, jos lähtee tekemään omaa yritystä?
4. Millaisia rahataitoja sinä haluaisit oppia juuri nyt?
5. Millaisia rahavinkkejä Iba ja Keinaan antavat?
6. Miten haastateltavien rahasuhteet eroavat toisistaan? Kumpi on lähempänä sinun rahasuhdettasi?
7. Kirjoita ylös oma rahavinkkisi!

3. Raha ja tabut: Mites raha? Eli miksi rahasta on joskus niin vaikea puhua (43:50)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib3>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspo3>

Vieraina **Aada Lätti** ja **Auli Viitala**. Rahasta on vaikeaa puhua, koska sen ympärillä liikkuu niin paljon hankalia tunteita. Mitkä näistä jutuista sun mielestä liittyvät rahaan: arvostus, kunniallisuus, kelpaaminen, ylpeys, oikeudenmukaisuus?

Erilaiset mahdollisuudet käyttää rahaa saattavat ajaa ystäviä erilleen. Siksi siitä kannattaa puhua avoimesti. Jos ei tiedä, miten ottaa esille kustannusten jakamisen, voi heittää pallon toiselle kysymyksellä: "Mites raha?"

Juontajat: Ida Stepanov ja Linda Lopperi

Kysymykset

1. Mitä tabuja rahaan liittyy? Listaa asioita, joista on vaikea puhua liittyen rahaan?
2. Onko rahasta puhuminen sinun mielestäsi vaikeaa? Miksi?
3. Mitä asioita liitetään rahaan, jotka eivät siihen oikeastaan kuulu?
4. Miten sovit perheesi kanssa raha-asioista? Miten sovit kavereidesi kanssa raha-asioista?
5. Miksi ihmissuhteissa on tärkeää nostaa raha-asiat esille?
6. Pitäisikö kaikista raha-asioista puhua avoimesti ja kaikkialla?
7. Kenen kanssa sinun olisi helpointa puhua rahasta? Mistä voisit löytää ihmisen, jonka kanssa voisit puhua luontevasti rahasta?

4. Piinapenkki: Paljon sun palkka on? Ja muut nuorten esittämät vaikeat kysymykset (38:25)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib4>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspo4>

Vieraina **Aada Lätti** ja **Auli Viitala**. "Rahalla saa ja hevosella pääsee", kuuluu sanonta. Eli kannattaako oman hevosen hankinta, pohtivat ratsastajat Aada ja Ida.

Toisissa perheissä vanhemmat maksavat harrastukset ja autokoulun, toisissa ei. Syy voi olla rahan puute tai kasvatuksellinen. Kun rahaa on eri määrä, miten yhteiset kulut pitäisi jakaa? Emme tiedä, mutta vastaamme silti.

Jaksossa vieraat kertovat myös, paljonko saavat palkkaa, kuinka isoja sakkoja on tullut maksetuksi ja mikä on noloin iso ostos.

Juontajat: Ida Stepanov ja Anna-Liisa Parkkinen

Kysymykset

1. Mikä rahankäytössä nolostuttaa? Miksi omista mokista on vaikea puhua?
2. Mitä eroa on köyhyydellä ja puutteella?
3. Millaisia asioita vieraat ehdottavat palkkaerojen syiksi?
4. Miten sinun mielestäsi yhteiset kulut pitäisi jakaa.
5. Mistä johtuu, että perheissä saattaa olla erilaiset säännöt nuorten rahan käytölle?
6. Pitäisikö sinun mielestäsi saada koulunumeroista rahaa?

5. Raha ja unelmat: Kuinka unelmat toteutetaan? (30:26)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib5>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspo5>

Vieraina Henri "Budjettihiiri" Hujala ja Julia Thurén. Niin ihanaa kuin unelmointi onkin, unelmien toteuttaminen voi olla kovaa työtä. Raha liittyy pieniin ja isoihin unelmiin tavalla tai toisella. Kuinka paljon sinä olet valmis tekemään muutoksia kulutustottumuksiisi saavuttaaksesi itsellesi jotain merkittävää?

Tulevaisuuden unelmien tavoittelu voi tarkoittaa esimerkiksi hankalien valintojen ja jopa uhrauksien tekemistä. Vaakakupissa kelluvat tällöin hetken hurma ja pysyvämpi onni.

Jaksossa keskustellaan myös siitä, mitä muuta pääomaa kuin rahaa tarvitaan omien unelmien saavuttamiseen ja kuullaan vinkkejä unelmien toteuttamiseen.

Juontajat: Erja Rossi ja Anna-Liisa Parkkinen

Kysymykset

Tee unelmakartta. Voit podcastia kuunnellessa seurata joko Julian tai Henrin tarinaa ja täyttää alla olevat kohdat heidän tarinansa mukaan. Kuuntelemisen jälkeen täytä oma unelmakarttas! Voit täyttää unelmakartan tyhjälle paperille tai valmiiseen unelmakarttaan: <https://tinyurl.com/LNSunelmakuvat>

1. Unelman nimi
2. Miten raha liittyy unelmaan? Mitä unelman toteuttaminen maksaa?
3. Miten saat rahat kasaan? Millaisia valintoja voit tehdä rahan säästämiseksi?
4. Mitä muuta pääomaa vaaditaan unelman saavuttamiseksi (tieto, taito, ominaisuus...)?
5. Ihmiset: Kuka voi auttaa?
6. Mikä voi uhata unelman toteutumista? Mitä yllätyksiä voi ilmetä? Miten niihin voi varautua?
7. Piirrä aikajana, jossa on 4–5 konkreettista askelta unelmaan.
8. Miltä elämä näyttää unelman toteuduttua? Miltä tuntuu unelman toteuduttua? Piirrä ja kirjoita!

6. Raha ja unelmat: Voiko matka olla tärkeämpi kuin päämäärä? (34:35)

Libsyn: <https://tinyurl.com/SNSlib6>

Spotify: <https://tinyurl.com/SNSspo6>

Vieraina Henri "Budjettihiiri" Hujala ja Julia Thurén. Kauden päätösjaksossa sukellaan yhä syvemmälle unelmiin. Olisiko arki ankeutta ja Kouvola, jos ei olisi unelmia? Joskus voi unelmoida ihan vaan unelmoimisen ilosta, vaikka unelmaa ei koskaan toteuttaisikaan.

Ovatko parhaat asiat elämässä ilmaisia? Rahalla voi olla välinearvo myös aineettomien tai ilmaisten unelmien mahdollistamiseksi. Mutta unelman hinta ei aina ole sama asia kuin unelman arvo.

Jaksossa pohditaan, millaiset tiedot, taidot ja ominaisuudet ovat hyödyksi unelmien tavoittelemisessa, ja millaisia vastuuta unelmien toteuttamiseen liittyy. Onko mitään parempaa kuin yhdessä unelmointi?

Juontajat: Erja Rossi ja Linda Lopperi

Kysymykset

1. Mitä hyötyä unelmoimisesta voi olla?
2. Millaisia erilaisia unelmia voi olla?
3. Millaisia pieniä unelmia sinulla on arjessasi?
4. Mitä mieltä olet sanonnasta "Jokainen on oman onnensa seppä"? Millaisia eri puolia asiassa on?
5. Millaisista ominaisuuksista ja luonteenpiirteistä on hyötyä unelmien tavoittelussa?
6. Unelmoikaa yhdessä! Keksikää ryhmälenne yhteinen unelma, iso tai pieni!